

[۱۹۵-۱: ف] ۳۱/۶×۱۹/۵م

● **تفسیر ما بعد الطبیعیات / فلسفه / عربی**

tafsīr-u mā ba'd-aṭ ṭabī'iyāt

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری

yahyā ebn-e 'adī (894 - 975)

عنوان: «تفسیر یحیی بن عدی للمقالة الاولى من كتاب ارسطوطاليس الموسوم بمطاطافوسيقا ای فی ما بعد الطبیعیات و هی الموسومة بالف الصغری». قفطی: «تفسیر الالف الصغری من کتب ارسطوطاليس فيما بعد الطبیعة».

چاپ: بنگازی، منشورات الجامعة اللیبیة، محقق: عبد الرحمن بدوی، در کتاب رسائل فلسفیه، ص ۱۶۸-۲۰۳، ۱۳۹۲ق.

[دنا ۱۸۶/۳]

● **تفسیر المتشابهات / تفسیر / عربی**

tafsīr-ul mutašābihāt

شاید از امام رازی یا راغب باشد و جز «تنزیه القرآن عن المطاعن» عبدالجبار رازی (چاپ ۱۳۲۴ مصر) است. عنوان های آن «مسئله ... جوابه» است و درست مانند «درة التنزیل و غرة التأویل» اسکافی و شاید بتوان گفت که گزیده و کوتاه شده آن است.

[دنا ۱۸۶/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۴۳۴/۲

آغاز: فی التاکید بتکرار الامر. مسئله قوله تعالی قالوا بل نتبع ما الفینا علیه آباونا ... جوابه انا الفینا و وجدنا معناهما واحد؛ **انجام**: مسئله قوله تعالی امنت من فی السماء ان یخسف بکم الارض ... جوابه لما تقدم هنا هو الذي جعل لكم الارض زلولا ... من ظلمات البر و البحر الایة و هو فوق.

از سورة البقرة تا سورة التحريم؛ خط: نسخ، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سمرقندی، جلد: تیماج عتابی، ۷۰ گک (۶۵-۱۳۴پ)، ۱۵ سطر (۱۲×۸)، اندازه: ۱۸×۱۲سم [ف: ۱۳ - ۳۳۹۴]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۴۹۰۱/۱۲

خط: نستعلیق، بی کا، بی تا؛ کاغذ: سیاهانی، جلد: تیماج سرخ، ۳۳ گک (۶۵-۹۷پ)، ۱۵ سطر (۱۲/۵×۵/۵)، اندازه:

[ف: ۱۴ - ۳۹۷۴]

← تفسیر ماوردی < العیون و النکت

● **تفسیر مبانی البیان فی معانی القرآن / تفسیر / عربی**

tafsīr-u mabāni-l bayān fī ma'āni-l qur'ān

بصری، احمد بن عبدالرضا، ق ۱۱ قمری

basrī, ahmad ebn-e 'abd-or-rezā (- 17c)

تفسیر سور کلام الله مجید است به نام مبانی البیان که مصنف و کاتب آن احمد بن عبدالرضا مشهور به مذهب الدین است که به زبان عربی از سورة مبارکه فاتحة الكتاب تا آخر سورة بقره را تفسیر و کتابت نموده است. مؤلف تفسیر خود را با توجه به مطالب تفسیر مجمع البیان و کتاب کافی تنظیم و در نسخه حاضر پس از ذکر آیات کلام الله مجید که به سرخی نگاشته است بلافاصله تفسیر آن را به زبان عربی کتابت کرده است.

[دنا ۱۸۶/۳]

● **تفسیر مثنوی / ادبیات / فارسی**

tafsīr-e masnavī

وابسته به: مثنوی معنوی = مثنوی مولوی؛ مولوی، جلال الدین محمد بن محمد (۶۰۴-۶۷۲)

قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۱۰۹۸۳/۱۳

تفسیر بیستی چند از ابتدای مثنوی؛ خط: نستعلیق، کا: محمد بن حصار بکری، تا: ۸۵۵ق، جا: بلده ملک آباد؛ قطع: جانمازی [میراث شهاب: س ۹-۲ - ۳۸]

● **تفسیر محبت / عرفان و تصوف / فارسی**

tafsīr-e mohabbat

[دنا ۱۸۶/۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱۰۰۴/۲-۱

نسخه اصل: بادلیان Land Or. 224؛ خط: نسخ، کا: درویش حسن، تا: جمعه پایان ربیع الثاني ۸۸۶ق؛ ۱۵ سطر [فیلمها ف: ۱-۵۵۲]

● **تفسیر محمد شاهی / تفسیر / فارسی**

tafsīr-e mohammad šāhī

شریف خراسانی، محمد علی بن محمد حسین، ق ۱۳ قمری

تهران؛ سلطنتی؛ شماره نسخه: ۱۲۶۲

آغاز: بسم الله الرحمن الرحيم. الحمدلولیه و اهله. و الصلوة علی نبیه و آله و بعد فیقول یسیر البضاعة بل عدیها؛ **انجام**: تم الجزء الاول من التفسیر الموسوم بمبانی البیان بعون الملك المنان علی يد مؤلفه الجانی الراجی عفوره العفو و الرضا المشهور بمذهب الدین احمد بن عبدالرضا و يتلوه الجزء الثاني بتأیید رب المثانی والحمد لله اهله و الصلوة علی محمد و آله

جزء اول؛ خط: نسخ خفی، کا: مذهب الدین احمد بن عبدالرضا، تا: قرن ۱۱؛ مجدول، یک سرلوح مذهب، یک کتیبه؛ مهر: مشیر السلطنة، حسین بن هدایت الله، رضا الحسینی؛ کاغذ: اصفهانی، جلد: مقوای روکش چرم آلبالویی، ۹۱۳ص، ۲۵ سطر، اندازه:

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276246

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

البلوغ فيه بقدر ما يستحق
انجام: و معنا هو ان اهل النظر في العلل و الاوائل كلها لعلم
واحد او لعلوم أكثر من واحد.
چاپ: محقق: عبدالرحمان بدوی، بیروت، دارالاندلی للطباعة و
النشر، وردت فی کتاب: مباحث فلسفیه لیحیی ابن عدی،
۱۴۰۰ق.

۱. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۵۷۲۵/۲

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ و نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۵۶ق؛ جلد: تیماج قهوه‌ای،
۲۴گ (۳۲پ-۵۵پ)، ۱۵ سطر، اندازه: ۲۰/۵×۱۳سم [ف: ۴۴-۲۵]

۲. تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۳۸۲/۶

آغاز: بسمله و به نستین تفسیر یحیی بن عدی للمقاله الاولى من
کتاب: انجام: برابر

خط: نستعلیق، بی کا، تا: ۱۰۷۲ق؛ کاغذ: بخارائی، جلد: تیماج
قرمز، ۳۰ص (۴۴۷-۴۷۶)، ۱۸ سطر (۸×۱۳)، اندازه: ۱۹×۱۲سم
[ف: ۹-۳۸۴]

۳. اصفهان؛ عمومی اصفهان (فرهنگ سابق)؛ شماره نسخه: ۲۸۱۳/۷

بی کا، بی تا؛ قطع: ربعی [نشریه: ۴-۴۷۳]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۲۵۲۳/۷-ف

نسخه اصل: همان نسخه بالا [فیلمها ف: ۱-۷۱۰]

● تفسیر الم / تفسیر / عربی

tafsīr-u alif-lām-mīm

تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۰۲۹/۵۶

آغاز: بسمله قوله تعالی الم ذلك الكتاب ... قال الشيخ فيه اشارة
الى عالم المجردات الصرفة والمتوسطة بين التجرد
خط: نسخ و نستعلیق، کا: مؤمن بن حافظ محمد عبدالعظیمی، تا:
قرن ۱۱؛ مصحح؛ جلد: تیماج جگری، اص (۱۵۹)، اندازه:
۱۷×۱۲سم [ف: ۳۲-۴۱]

● تفسیر الامام العسكري = تفسیر امام حسن عسکری /

تفسیر / عربی

tafsīr-ul imām-il 'askarī = tafsīr-e emām hasan-e
'askarī

؟ حسن بن علی (ع)، امام یازدهم، ۲۳۲ - ۲۶۰ قمری
hasan ebn-e 'alī ('), emām-e yāzdahom (847 - 875)
کتابی است که به حضرت امام عسکری یازدهمین امام شیعیان
نسبت داده شده است. قسمت موجود از آن به روایت شیخ
صدوق محمد بن علی بن بابویه قمی از استادش ابوالحسن محمد
مفسر استرآبادی از ابویعقوب یوسف بن محمد بن زیاد و هم از
علی بن محمد بن یسار از امام حسن عسکری علیه السلام است.

آغاز: تفسیر سوره مبارکه اخلاص بسمله، حمدله ... و بعد چنین
گوید متعلم از رسول خدا (ص) و انبه هدی (ع) معروف بافضل
عفی الله عنه و عن ابویه؛ انجام: پنجم چنان است که در خیر
صافی است بزیاذه اسکنه الله فی جنه عدن و الحمدلله رب العالمین
و صلی الله علی محمد و اله الظاهرین و اللعنه علی اعدائهم
اجمعین تم

تفسیر سوره های مبارکه اخلاص، قدر، فاطر، شوری، فرقان و شعرا
می باشد؛ خط: نستعلیق متوسط، بی کا، بی تا؛ کاغذ: فرنگی
نخودی، ۲۶۵گ، ۱۶ سطر (۱۳×۱۸)، اندازه: ۲۲×۱۷/۵سم [رایانه]

→ تفسیر اکبری < تحفه فتحیه

→ تفسیر الفاظ اهل صناعة الطب < التئور (ترجمه)

● تفسیر الفاظ مشکله قرآن / تفسیر / عربی

tafsīr-e alfāz-e moškele-ye qor'ān

مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۲۹۸۶۸

آغاز: و علی سمعهم ای اسماعهم و هی الاذان غشاهه الی غطاء
یخادعون الله ای؛ انجام: ای خلق منهم ثم قال من الحنه والناس
ای الخلق من الجنه والناس والله اعلم بالصواب فی ۱۱۱۳
بی کا، بی تا؛ افتادگی: آغاز: ۹۴گ، ۱۴ سطر [رایانه]

● تفسیر الالفاظ المشکله من المنتخب / ادبیات / عربی

tafsīr-ul alfāz-il muškila min-al muntaxab

خضرمی شبوی، احمد بن محمد

xezramī-ye šabbūy, ahmad ebn-e mohammad

تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۵۸۰/۲

خط: نسخ، بی کا، تا: قرن ۸؛ ۲ص [ف: ۵-۸۹]

● تفسیر الالف الصغری = تفسیر مطاطافوسیقاً / فلسفه /

عربی

tafsīr-ul alif-iş şuğrā = tafsīr-u miṭāṭāfusūqā

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری

yahyā bn-e 'adī (894 - 975)

مقاله مطابوسیقاً (= متافیزیک) ارسطو از مهمترین مقالات فلسفی
ارسطو است که پس از پرداختن مقاله «فیزیک» یعنی قضایای
راجع به جهان طبیعی به این قضیه پرداخت. در این رساله یحیی
بن عدی به تفصیل آن مقاله را شرح می کند و نکات تاریک آن
را روشن می نماید و آن را به نام اصل یونانی «الف الصغری»
مسمی می نماید. (عبدالله انوار)

آغاز: بسمله. قال ارسطو طاليس ان النظر في الحق صعب من جهة
سهل من جهة و الدليل على ذلك انه لم يقدر احد من الناس على

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276246

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳

● التعالیق / کیمیا / عربی

[عکسی ف: ۱ - ۳۳۱]

at-ta'ālīq

بغدادی، محمد بن تیم

● تعالیق / فلسفه / عربی

baqdādī, mohammad ebn-e tīm

ta'ālīq

یحیی بن عدی، ۲۸۰ - ۳۶۴ قمری

وابسته به: قصیده نونیه؛ عراقی، عبدالعزیز بن تمام (۷۶۲-۷۶۳)
گزارشی است بر قصیده عبدالعزیز بن تمام العراقی در کیمیا.
[دنا ۲۴/۳]

yahyā ebn-e 'adī (894 - 975)

قفطی از آن با عنوان «تعالیق عدة فی معانی كثيرة» یاد می کند.
این تعالیق از این قرار است: تعالیق عن ابی زکریا یحیی بن عدی
بن حمید بن زکریا بن یحیی (نسخه: زکریا لیحیی)، حد الجزء؛
قال ارسطو طاليس في بعض كلامه في المتقابلات؛ المتناهی من
المضاف؛ ان الاشخاص انما يشترك في اسم الشخص فقط لا في
طبيعة واحدة تحت ذلك الاسم يختلف اشخاصها باعراض
يعرض لها؛ شك في قاطيفورياس؛ ليس الحال و الملكة من
المضاف؛ اقرب الانفعالات التي يشبه انفعال العقل الفعال؛ حد
المضاف؛ الطبيعة يقال على ثلاثة ضروب؛ ثبت المواضع التي
يوجد منها الحجج في تبين ان المضافات انما وجودها مضافة
بالقوة مادامت غير ملحوظة من المضيف؛ حدود المحمول و
الموضوع و الضحك و النسب التي للاسماء الى الحدود و حد
العلم و طبيعة المضافات و حمل المحمول على الموضوع و اسماء
الاعيان و الاسماء المشتقة و جزء الجسم؛ برهان مستقيم على
وجود زاويتين مع وضع خطين مستقيمين خارجين من مخرجي
خطين آخر مستقيمين ملتقيين على نقطة و في جهتهما ملتقيين
على غير تلك النقطة؛ مسألة في وجود الاستطاعة؛ المحمولات
بالذات على ضربين؛ الدليل على وجود الجن، الهوى عذاب
الفلسفة، الاختلاف بين الاشخاص، السبب في وجود المقولات
عشرا (قفطی)؛ من الاشياء متناهی من جهة و المتناهی من جهة،
كل ما يحتمل الزيادة عليه في عدد و عظم فهو متناه؛ شك في
قاطيفورياس؛ تعليق على المقالة الاولى في الجزء الاول من تفسير
ابی بشر الفص الذي اوله الا انه ان كان السئوال القیاسی فی
المقدمة الماخوذة بقول فقد يكون سئوال ما عملنا و هو الذي
يكون منه القیاس؛ جدول اتفاقات المحمول و الموضوع و المباين
للمحمول في النتيجة مع المحمول و الموضوع و المباين
للموضوع فيها التي باتفاق كل واحد منها مع الآخر يستخرج الحد
الاوسط الذي تعلمناه ارسطوطاليس في الفصل الثاني من المقالة
الاولی من كتاب القیاس المرسوم بانو لوليطقى الاولى؛ تعليق
على كتاب القیاس و القضايا في مواضع شتى.
[دنا ۲۴/۳]

تهران؛ ملكة؛ شماره نسخه: ۱۵/۶۱۹۶

آغاز: بسمله. حمد له و الصلاة على محمد و آله اجمعين. قال اقل
عباد الله محمد بن تیم البغدادی، الحمد لله وحده و صلى الله على
سيدنا محمد و آله و صحبه. اما بعد فهذا كتاب جمع فيه من
التعالیق ما هو زبدة كل كتاب مما ظهر معناه و وافق اسمه مسماه؛
انجام: حتى يصيب الذهب الخالص بعون الله و مشيته، و صلى الله
على محمد و اهل بيته الطاهرين المعصومين
خط: شكسته نستعليق، كا: فضل الله بن آخوند ملازین العابدین
بروجردی ملقب به شمس العلماء، بی تا؛ كاغذ: فرنگی، جلد:
قهوه ای، ۲۱ گ (۵۷-۷۷ پ)، ۲۵ سطر، اندازه: ۱۷/۷×۱۰/۸ اسم
[ف: ۹ - ۲۴۸]

← تعالیق المنطق ← الاشارة الى علم المنطق

● تعالیق بر مسائل / طب / عربی

ta'ālīq bar masā'el

ابن سینا، حسین بن عبدالله، ۳۳۷ - ۴۲۸ قمری

ebn-e sīnā, hoseyn ebn-e 'abd-ol-lāh (981 - 1038)

وابسته به: المسائل = المدخل الى الطب؛ حنین بن اسحاق (۱۹۴-
۲۶۰ ق)

تعليقات شيخ است بر مسائل حنین بن اسحق.

آغاز: بسمله. قال حنین في المسائل البلغم صار يحدث حمى
ينوب كل يوم من طريق انه سهل الاجتماع بسبب كثرة مقداره و
سهل التعفن بسبب رطوبته و التحلل و الاستفراغ بسبب لزوجته و
المررة السوداء صارت (تحدث) حمى ينوب و ما و يوما ... و المررة
الصفراء صارت تحدث حمى ينوب يوما و يوما ... قال الشيخ
الجواب فيها ثلاثة امور. اجتماع و تعفن و تحلل. فالاجتماع يعين
على سهولته ...
[دنا ۲۴/۳]

۱. مشهد؛ رضوی؛ شماره نسخه: ۷/۱۰۸۰۸

آغاز: برابر؛ انجام: على البدن اضعف عارض هذا آخر ما وجدت
من هذه المسائل و التعليقات.
خط: نستعليق شكسته، بی كا، تا: قرن ۱۱؛ كاغذ: حنایی آهاری،
جلد: مقوا عطف چرم، ۵ گ، اندازه: ۲۵×۱۹ سم [ف: ۱۹ - ۲۳۷]

تهران؛ دانشگاه؛ شماره نسخه: ۱/۷/۴۹۰

خط: نستعليق، بی كا، بی تا؛ كاغذ: سپاهانی، جلد: تیماج سرخ،
۲۳ گ (۲۸-۵۰ پ)، ۱۵ سطر (۵/۵×۱۲/۵)، اندازه:
۱۹×۱۳/۵ اسم [ف: ۱۴ - ۳۹۷۰]

فرستگان: نسخه های خطی ایران (فنا)؛؛ جلد هشتم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان

DIA 276246

اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران ۱۳۹۱/۲۰۱۳